

SZABOLCS

(Telefonsz. az interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utca 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

A magyar nyelv jogai.

Mi nyiregyháziak abban a szerencsétlen gondolkörben éltünk, hogy a nagy magyar alföldön lakván, nemcsak hazafias, de általános emberi érdekből folyó kötelességünk is a magyar nyelvnek forró szeretete és a terjesztéseért való soha nem szünő munkálkodás. Hittük magunkról azt is, hogy minden áldozat kevés, amit a magyar nyelv egyeduralma érdekében meghozunk.

Ennek a balhitnek szomorú áldozataiként hozott Nyiregyháza városa és pedig panasztalanul a törvényes mértéken jóval felül anyagi áldozatot a népoktatás céljaira. Ugyanezt tette az ág. hitv. evang. egyház is, amely évenként 67000 koronát fordít hiveinek keservesen nagy adójából népiszkolai oktatásra, amely városi iskoláiban már 1878. évben a tót nyelvet véglegesen kiküszöbölte, s fokozatosan felállított tanyai iskoláiban — immár 16-ban a magyar nyelv kizárólagos jogát érvényesítette.

Ha pedig valaki azt hinné, hogy Nyiregyháza város eredetileg tót ajku közönsége renitens magatartást tanusított a város és az egyház azon törekvése ellen, hogy a tót nyelv használatának fokozatos leküzdésével a magyar nyelv végleges győzelmét biztosítsa; ugy abban alaposan téved. A város és egyház vezető

egyéniségeinek böles mérséklete, izzó magyarsága és fényes hazafisága állandóan meg tudta értetni a város tót nyelvben született közönségével, hogy magyar nyelv tanulása és használata nemcsak kötelesség, de oly fenséges jog, amelynek gyakorlása a legszebb hazafiúi erény. Ennek a következetes hazafias munkának meg is termetek az áldott gyümölcsei. Nyiregyháza népe nemcsak szívben és lélekben hazafivá és pedig törhetlen magyar hazafivá, de nyelvében is magyarrá lett. Nincs senki, aki vissza kívánná a közélet legesekélyebb részletében is a tót nyelvnek uralmát. Sőt ha felhangzik a középületek csarnokaiban, vagy a forgalmi élet terein a tót szó, — immár nem jelenti azt, hogy a tulajdonosa magyarul nem tudna, hanem csupán azt, hogy még nem egészen jól tudja a magyar nyelvet, s a restelkedés az, amely e helyeken a magyar nyelvben némává teszi.

Azt hittük továbbá, hogy a függetlenségi párt s általában a nemzeti szellemnek a nemzet történetében kitörülhetetlen nyomokat hagyó győzelmével, valamint a beütött tulipán korszakban senkinek sem lesz sietősebb dolga, mint magyar nemzet géniuszának alázatos szolgájává lenni, és tette kész, dagadt izmokkal szolgálni a magyar nyelv kizárólagos szuverenitásának ügyét.

Hallottunk fiumei rezolúcióról, horvát egyezményről, a nemzetiségekkel való pak-talásról és sok minden egyéb honmentő munkáról. Hallottuk azt is, hogy a magyar állam szuverenitásának, a nemzeti szellem fényének rovására, de különösen a magyar nyelv jogainak esorbitására a tulipán jegyében uralkodó kormány kockázatos engedményeket tett. Mi, akik valamikor a megbuktatott politikai rend hívői és támogatói voltunk, s akik hozzá voltunk szokva a tulipános függetlenségi párt részéről a házaáruló jelzőhöz, félve utasítottuk vissza annak gondolatát, hogy a nemzetiszínű tulipános párt a magyar nyelv rovására, a magyar nemzeti állam ideáljának legesekélyebb esorbitására bármily csekély engedményt is tehessen akár egyesek, akár nemzetiségek részére.

Egy csalódással több vagy kevesebb, a nemzeti színű sugarakkal befényesített új korszakban igazán nem számít. Sőt lemondással megnyugszunk abban is, ha a szédületesen nemzeti színű kormány, vagy annak többé kevésbé nagy expozitúrái végzetes merényleteket fognak elkövetni a magyar génius, s legdrágább kincsünk: a magyar nyelv ellen.

Csekély politikai belátással érthetetlennek találtuk, hogy a horvát vasutakon elnémuljon a magyar nyelv, s valószínűleg ennek a csekély politikai belátásnak

T Á R C A.

Egy verseskötet.

— Közgazdaság a szépirodalomban. —

„Vannak 130 verseim. . . .“

A közgazdasági rovatvezető és a szépirodalmi rovatvezető merőben különböző szakmában dolgozik. — Legalább így véli ezt a közönség és így az illető rovatulajdonosok maguk is. Pedig mennyire tévednek! Alig képzelhető szorosabb összefüggés, mint a poézis és a börzekurzus, a szerelem és a terméstanstátika, az időmértékes olégia és a répacukorgyártás között. . . . A közgazdaságot írják, mert amíg nem irnak róla, addig nem közgazdaság, az irodalom is csak papíron terjed. A buzában, repcében, lenmagolajban van „kinálat“ és van „kereslet“ — a szerelemben szintén. Már pedig az irodalom és a költészet tulnyomó részben a szerelmi „kinálat“ és „kereslet“ körül keletkező bonyodalmak feszegetéséből táplálkozik. A börzejátékban van „kontremine“, a drámákban vannak *Jágók*. A zabot elveri a jég és védekezésül a felhőbe lónek. A rossz versen

elverik a port és az irodalom s művészet berkeiben is felvonulnak az öreg ágyuk. A bor közgazdasági rovatcikk, a szerelemből is be lehet rugni és épügy meg lehet tőle kapni a „katzenjammert“, ez pedig irodalmi tünevény. A barackiz olyan, mint egy szonett és végül, amint kapható a szőlő, épügy kapható a drámai alapgondolat is. . . .

Szóval: irodalom és közgazdaság egyazon eszmekörnek két különböző neve, s miután egy eszmekör, tehát egy rovatba is tartozik, s miután egy rovatba tartozik, egy rovathoz pedig nem kell csak egy rovatvezető, szerkesztőségünk a szépirodalmi rovatvezetőt kiléptette kötelékéből és most ezt is a közgazdasági rovatvezető végzi. . . .

Ha valakit azonban meg nem győzött az eddigi érvelés, szolgáljon annak döntő bizonyítékul az a levelezőlap, melyet e héten vettünk:

A cimlapján ez olvasható:

„Tek. hírlapszerkesztő urnak, a „Szabolcs“ szerkesztőségénél vagy kiadóhivatalánál, vagy a nyomdában. Nyiregyházán, saját kezébe. . . .“

A hátlapon ez áll:

„Az alólírott tudomására adom tek. hírlapszerkesztő urnak, hogy nekem vannak 130 verseim, még pedig szerelmes, vegyes, hős

és elbeszélő költeményeim. Miután a „Szabolcs“ ujságban is, meg több más hírlapokban sokszor láttam verseket, melyek nekem nagyon szépek voltak, arra kérémm, nem lenne-e szíves az én 130 verseimet átvenni, elolvasni és azok tetszenek, kinyomatni. A legmélyebb tisztelettel felkérem a tek. hírlapszerkesztő urat, sziveskedne választ adni.

Maradik hazafias üdvözlettel

Kisvárdá, 1906. szept. 18.

H . . . . . L . . . . .
költő.”

Aki pedig azt hinné, hogy ez talán „irodalmi levél“, az téved. Mert azért, hogy valaki rimnagyertermelő, még nem lakik az Olimpuson! Éppen annyi joggal lehetne földbirtokos, csak néhány szót megváltoztatna a levélben, mely azután ilyen hangzik:

„Alólírott tudomására adom tek. szerk. urnak, hogy nekem vannak 130 kereszt gabonáim, még pedig buza vegyes rozs és árpa keresztjeim. Kérémm arra, hogy lenne oly szíves azokat megnézni, ha azok tetszenek, átvenni és kinyomatni. . . . stb.

Maradik hazafias üdvözlettel

Kisvárdán, 1906. szept. 18.

H . . . . . L . . . . .
gazdász.”

Hivatkozással mult év szeptember havában szétküldött körleveleinkre, értesítjük a nagyérdemű közönséget — minden félreértés kikerülése végett, — hogy saját műhelyeinkben készült **L. M. B.** védjeggyel ellátott női-, férfi- és gyermekcipőink Nyiregyházán kizárólag **Eisler Károly** uri cipő és divatáru üzletében kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Lichtman Miksa és Testvére Budapest.

(Telefonszám: 114.)

Lapunk egyes számonként **Kiss T. Emma** dohánytőzsdéjében és **Hirschler Mór**nál kapható. Mai számunk 8 oldalra terjed.

a rovására irható, hogy érthetetlennek találjuk és felháborodott lélekkel utasítjuk vissza azt a merényletet, a melyeket a nemzeti színű lovagok nagyobb dicsőségére a debreceni kir. ítélőtáblának Porubszky Jenő nevű méltóságos titulussal felruházott elnöke követett el.

Ez az ur a vezetése alatt álló kir. Törvényszékek elnökeihez rendeletet bocsátott ki, a melyben meghagyja, hogy Nyiregyházán a tót nyelvet, Máramaros-Szigeten az oláh nyelvet, s a többi nemzeti-ségi helyeken a nép nyelvét hamar sajátíttassák el az összes bírósági segéd- és kezelőszemélyzettel, valamint a jegyzői karral.

Kijelenti a megjelölt méltóságos ur, hogy előléptetésre csak az tarthat igényt, aki sürgősen povedálni és styi rumunyes-tyi fog.

Teszi pedig azt hallomásunk szerint a közvetlenség szent nevében.

Hogy a kezelő- és segédszemélyzet csupán csak kezel, a jegyző kar pedig csak jegyez, s közvetlenségre csupán a bírónak van szüksége, hogy tehát a rendelet alap indoka félszeg és hamis, az mit sem számít; ránk, a közélet munkássaira nem tartozik. Az ellen azonban a leghatározottabban tiltakozunk, hogy a Debrecenben székelő méltóságos ur beleavatkozzék abba a nagy munkába, a melyet Nyiregyháza városa, de különösen az ág. hitv. evang. egyház a magyar nyelv terjesztése, megszeretése és végleges győzelme érdekében évtizedeken át kifejtett és kifejt ma is. Hidje meg nekünk a méltóságos ur, hogy nincs könnyebb, mint lerombolni ennek a munkának az eddigi sikereit, és lehetetlenné tenni a további eredményeket.

Bizonyítani is felesleges, hogy a nép, akár az eredeti nyelvéhez való ragaszkodás ösztönével fogva, akár kényelem szeretetből a legnagyobb örömmel veszi tudomásul, hogy magyarul tanulnia és beszélnie többé nem kell, mert hiszen Ofelsége a király nevében hozott ítéletek műhelyeiben mindenki kötelezve van az ő érdekében

A két üzenet is rokontermészetű.

Az irodalmi rovatvezető így felel:

„Költő nagyiparosnak, Kisvárda. Ajánlatára sajnálattal értesítjük, hogy a jelzett cikkel el vagyunk látva s így ezidő szerint üzletet nem köthetünk. Figyelmeztetjük azonban, hogy jövőben beküldendő ajánlatához néhány kilogramm sulyu mintaküldeményt is mellékeljen.”

A közgazdasági rovatvezetője a következő válaszban értesíti az ajánlközt:

„Földbirtokosnak Kisvárdán.” Ajánlatára sajnálattal értesítjük, hogy a jelzett cikkekkkel el vagyunk látva, ezidő szerint tehát üzletet nem köthetünk. Különben is kérjük ajánlatához máskor jól kirostált mintát mellékelni” stb.

Ezek után nagyon természetes, hogy lapunk kiadóhivatala bölcsen cselekszik, ha a két rovatvezető közül (hányan vannak azok a rovatvezetők összesen?!... Kiváncsi: a szedő) az egyiket elcsapja. A lap ezzel nem veszít színvonalából, a kiadó pedig nyer vele. Már pedig az a legjobb lap, amely nyereséggel dolgozik.

tótul beszélni itt, s oláhu Máramaros-szigeten, Zilahon, Szatmáron és Nagykállóban.

Tudnia kellene a határtalanul tisztelt méltóságos urnak azt is, hogy a nemzeti-ségi kérdés megoldva nincs, s nincs könnyebb, mint a nemzeti-ségi harcok hullámaikat áthömpölyögtetni olyan terekre is, a melyeken az idegen ajkuak önként, s az állam erejének nyomása nélkül is a magyar nyelv jogainak tisztelőivé lettek.

Nem kell egyéb, csak teremjen egy pár felbérelt agitátor Máramaros-szigeten, Szatmáron, sőt itt Nyiregyházán is. aki — s ez könnyű munka lesz mindenütt — elhitesse a gyönyörű tempóban magyarosodó közönséggel, miszerint joga van követelni a tót nyelv használatát a bíróságoknál, és a magyar nyelv tudására nemcsak szükség nincs, de sőt erény a régi nyelvhez való ragaszkodás, s eldobása mindennek ami magyar. S olyan parázs nemzeti-ségi harcok színhelyévé teszik a többi között Nyiregyházát is, a melyből mindenki épkezlábbal kerülhet ki, csupán a magyar nemzet Géniusa tépett szárnyakkal. Bizonyos az is, hogy egy veszedelmes agitátor romba döntheti Nyiregyházán is a magyarosító munkának eddigi eredményét s hatástalannokká azokat a nagy áldozatokat, a melyeket város és egyház a magyarság nemzeti ügyének eddig oly elismerésre méltó sikerrel meghozott.

A nyiregyházi ág. hitv. evang. egyház 32 tagból álló tanítótestületének minden tagja fegyelmi büntetés terhe alatt el van tiltva a tót nyelv tanításától és használatától. Porubszky Jenő ur debrecenben kitüntetéssel, előléptetéssel és anyagi előnyökkel kecsekteti azokat, akik tótul és oláhu fognak a jövőben beszélni, s bűnhődés vár arra, aki tántoríthatatlanul megmarad a magyar nyelv iránti szeretetében.

Szent tulipán-jelvény. és Te, Géniusa a magyarnak, nem jönnétek Debrecenbe ítélőszéket tartani az ítélőtábla elnöke fölött?

P.

Néhány szó a magyar nemzeti állam kiépítéséről.

Irta: Tali Ferencz Lajos.

(Folytatás.)

Hogy a magyar nemzet is elérhesse ezt a célját, mindenekelőtt hagyjunk fel az örökös viszálykodással; némuljon el az országban minden testvérharcz. Ezeréves történetünk a legfényesebb tanubizonysága annak, hogy ez soha célra nem vezetett, mert örönket elfecsérelve, mindig a romlás volt szomorú osztályrészünk.

Osszetartás, munkaszeretet és takarékos-ság legyen hármasszóvalunk és *becsüljünk meg minden embert annyira, amennyit produkál az emberiség és a társadalom javára.*

De főképp és ezt nem hangsúlyozhatom eléggé, *becsüljünk meg a munkásosztályt, emeljük fel magunkhoz és ne nézzük le!* Oltsuk beléje a haza iránt való törhetetlen szeretetet, ragaszkodást; de egyúttal fordítsunk több figyelmet társadalmi életére és *megélhetési viszonyaira* is.

Minden erőnkkel oda kell hatnunk, hogy az országos ipartanácsban, az ipari munkások betegség és baleset esetére való *kötelező biztosításáról* szóló — már teljesen kész — törvényjavaslat minél előbb törvényerőre emeltessék.

Nemkülönben intézkednünk kell újabb, *modern ipartörvény* alkotásáról, amely törvényben az iparjog, az iparrendészet, az ipar-egészség, valamint a munkaadók és munkások közötti viszony, a szakszervezetek ügye a czélnak megfelelően rendeztessék, illetve bennfoglaltassék.

Gondoskodnunk kell az elaggott ipari munkások segélyezéséről megyei vagy kerületi menházak felállításával. Intézkedések kívánatnak arra nézve, hogy az ipari és mezői napszámosok gyermekei az állami elemi iskolákban — az egész ország területén — teljesen ingyenes oktatásban és tanszerekben részesüljenek.

A cselédügyről szóló 1876. évi XIII. t.-cz. szintén sürgősen revízió alá veendő; mielőtt ez a — társadalmi életünket legközvetlenebbül érintő — munkásosztály végtére is a nemzetközi szociálisták hatalmába kerülne.

Minden kétségen felül áll ugyanis, hogy az ipari és mezői munkások, továbbá az ugynevezett házi, vagyis belső cselédek érdekeit istápoló törvények életbeléptetése által a nemzetközi szociáldemokrácia Magyarországon elveszítene a talaját, vagy működése a legjobb esetben is a legszűkebb mederbe szoríthatnák, ami nemzeti szempontból már magában véve is nagy horderejű vívmány lenne.

Ezen a helyen még két rendkívül fontos és aktuális kérdésre is ki akarok terjeszkedni. Ami a sajtótörvény küszöbön álló revízióját illeti, szerény nézetem a következő:

A sajtónak, a közszabadság ezen rendkívül fontos intézményének korlátozását vagy megnyirbálását nemcsak óriási bűnnek tartanám, hanem a legszemérmertlenebb merényletnek apáink emléke ellen, akik tudvalevőleg többek között a sajtószabadságért is — vértüket ontották a csatamezőn. Gondoljunk csak vissza arra, hogy hol állanánk ma, ha annak a bizonyos tizenkét pontot magában foglaló plakátnak, vagy a Talpra magyar-nak terjesztését a cenzura megakadályozhatta volna!

Ezzel szemben azonban módosítani kell a törvénynek az államellenes izgatásokra vonatkozó szakaszait. Ki kell mondani a törvényben, hogy az a magyar állampolgár, aki sajtó útján, akár itthon, akár a külföldön a magyar nemzeti egység ellen izgat vagy lázít, vagy vagy a magyar hazát gyalázza, a külföld előtt lealacsonyítja, nem mint most, államfogházzal, hanem mint közönséges gonosztevő, börtönnel, vagy esetleg fegyházzal büntetettik. Erősen hiszem, hogy ebben az esetben el fog menni a kedve az agitátor uraknak az izgatástól, mert a fegyházban nem olyan úri dolog a mártíromság, mint a kényelmes államfogházban.

Ami már most a választási reformot illeti, legyen az új választási törvény akár általános titkos, vagy nyilvános, akár csak szélesebb alapokra fektetett, nézetem az, hogy a választási jog feltétlenül a magyar irás és olvasni tudáshoz kötendő; mert ellenkező esetben a jövő parlamenti olyan képet fog mutatni, amelynek látásától már előre borzad minden becsületes magyar ember háta.

Mondanom se kell, hogy a nemzeti jólétnek egyik rendkívül fontos tényezője, úgy szólván alapfeltétele, az ipar és a kereskedelem folytonos fejlesztése és gyarapítása. Eppen ezért fejtegetnem sem kell, hogy hol állanak e tekintetben azok a nemzetek, amelyek már évszázadokkal ezelőtt ébredtek tudatára ennek az alapigazságnak, aki egy kissé ismeri a nemzetek fejlődésének történetét, tudja, hogy Franciaország, Németország vagy Anglia nemcsak óriási gazdagságra tett szert ipara és kereskedelme révén, hanem e tekintetben — eltekintve a még fiatal, de őket is túlhaladott Egyesült-Államoktól — ugyszólván az egész világon uralkodik.

Ha a mi iparunk és kereskedelmünk egyelőre még arra sincs berendezkedve, hogy a hozzá legközelebb eső kis Balkán-államokban

Legújabb ruhadíszek nagy választékban.
Kizárólag hazai gyártmányu szőrme boák óriási választékban már megérkeztek.
KOHN IGNÁTZ üzletében, Városház-palota.

valamelyes tényezővé válják — úgy illendő volna, hogy legalább *ithon foglalja el az őt megillető helyet.*

Elodázhatatlan szükség, hogy legalább mi magunk pártoljunk saját iparunkat és kereskedelmünket és közeledjünk bizalommal hozzá. De viszont kívánatos, hogy iparosaink és kereskedőink igyekezzenek méltók lenni a mi előlegezett bizalmunkra.

Fektessék vállalkozásukat — mint a nyugati művelt államok iparosai és kereskedői — a legbecsületesebb és legszolidabb alpra, vagyis elégedjenek meg a tisztességes és méltányos haszonnal. Egyik leghelyesebb intézkedés ennek a célnak elérésére: a tőzsde-játék eltörlése. Ne tekintsek a közönséget kiszípolozásra alkalmas médiumnak; ne akarjanak munka nélkül, hirtelen meggazdagodni; de igyekezzenek úgy *ithon*, mint a külföldön visszahódítani a magyar iparnak és kereskedelemnek régi, több évszázados jó hírnevét.

Új, az eddiginél tisztább szellemnek kell behatolni ennek a nemzetnek minden rétegébe. Végre-valahára itt is fel kell állítani és meg kell érteni azt az egyedül üdvözítő tantételt, hogy: *a munka nemesít.*

Ma már nem buzogánnyal, nem fringivál szerezünk a nemési oklevelet, hanem észszel, tudással és becsületos munkával!

És itt volna néhány szavam Magyarországon dúsgazdag főnemeseihez, akik eddig ridegen elzárkóztak minden mozgalontól, amely az ipart és kereskedelmet illette!

Méltóságos és kegyelmes uraim, nem dobban meg az önök magyar szíve, ha olvassák a statisztikai adatokban, hogy a nagyarányú kivándorlás folytán milyen rohamosan fogy ennek a szegény országnak színmagyar, fajtisza népe?

Elfelelték a nagy Széchényinek azt a mondását, hogy: oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kellene kegyelmeznünk?

Nem látják önök, hogy iparunk és kereskedelmünk nagy pangása, de részben kezdetleges állapota miatt napról-napra szegényebb lesz ez az ország?

Valóban csodálkozom azon, hogy Önök nem tudják, hogy mi az igazi, a megbocsát-hatatlan bűn?

Ha valaki saját véreitől, saját nemzetétől — amikor a legnagyobb szükségben van — elzárja a saját szívét, tudását és kincseit, az égbekiáltó bünt követ el!

(Folyt. köv.)

A kereskedőkről.

A köztapasztalat régen megmutatta, hogy a szövetkezésben van meg az erő; az egyének energiája a közgazdasági és társadalmi harcokban hatástalan marad, a szövetkezett erők együtt működése — hatalommá fejlődik. Ezt a hatalommá nőtt erőt használják fel mindenütt és minden téren a társadalmi csoportok és alakulnak mindenütt a társadalmi szövetségek. A közös érdek és a szövetkezés erejének felismerése létesítette városunkban is a kereskedők tömörülését, — megalakult a *Terménycsarnok* csaknem 40 évvel ezelőtt, — létesült a *Kereskedők Társulata* mintegy 15 év előtt, — azután a *Kereskedők ifjak egylete* és az *Omke*. — A *Terménycsarnok* annak a nagy közgazdasági érdeknek állott szolgálatában, amely a Nyiregyháza gócpont körül oly hatalmas lendületet vett terményüzlet folytán keletkezett. Hivatalos árjegyzéseivel és hivatalos minőség-mérlegével a jogbiztonságot növelte, — a kereskedők egymás közt felmerült jogvitáit saját választott bíróságai útján a kereskedelmi és helyi szokások szem előtt tartásával közmegegyezésre döntötte el. — A *Kereskedők Társulata* a kereskedők helyi igényeit igyekezett kielégíteni a hatóságokkal szemben (vásári, munkaszüneti, megrendelés-gyűjtési stb. kérdésekben), létesítette a kereskedők *tanoncskoláját*, támogatta a *kereskedők ifjak önképzését*, befolyásával és hathatós közreműködésével létesíthetővé tette a *kereskedők alkalmasságot beteggyógyító pénztárát*.

De míg egyrészt a *Terménycsarnok* — dacára a terményüzlet mai nagyszabású voltának és terménykereskedőink nagy számának — folytonos hanyatlásnak indult és ma-holnap a feloszlás előtt áll, — úgy más-

részről a *Kereskedők Társulata*, mintha kimerítette volna erejét üdvös létesítményeivel és már évek óta alszik, megszűnt létezni.

Ami a szervezetben felesleges, az elpusztul, — ami a társadalmi harcban szükségét nem képez, aminek tevékenységi köre, létcélja nincs: az elenyészik. — Azt kellene hinnünk, hogy a kereskedők szövetkezésének sincs célja, érdeke, haszna és hogy ezért szűntek meg az egyesülések. — Ez azonban tévedés. Ha elérkezett valaha az idő arra, hogy a kereskedők mindenütt tömörüljenek, helyesebben szólva, ha volt ok rá, hogy Nyiregyháza is, mint ahogy más helyen megtörtént, szövetkezzenek a kereskedők, — úgy most jelentkezik az ok, az alkalom, a kényszerítő szükség, — itt az ideje.

A szövetkezések erejének felismerése ugyanis ferde irányba tereli az eszmével foglalkozókat és a *fogyasztási szövetkezetek* létesítésében népboldogító panaceákat látnak.

Pedig oly egyszerű rámutatni arra, hogy a fűszerkereskedéshez, a ruházati cikkek üzletéhez, a vasüzlethez stb. külön-külön szakértelem kell, amelyet hosszú évek tapasztalataival lehet megszerezni. E szakképzettség nemcsak a cikkek minőségére, árára, hanem beszerzési forrására és magára az üzletvezetésre is szól. Vegyük még hozzá, hogy kereskedőink eme szakképzettségüket igazán túlfeszített munkával kötik össze, a minő munkát semmiféle pálya nem mutat fel. Kora reggeltől késő estig tart a munkálkodás és higgyék el, hiszen erről meg lehet győződni, az alkalmazottak nem dolgoznak annyit, mint a főnökök. A kereskedő megélhetését, esetleges boldogulását nem az üzleti — állítólagos könnyű — haszon, hanem annak a nagy munkának, gondosságnak és risiconak a pénzbeli egyenértéke biztosítja csupán.

Most képzeljünk el egy szövetkezeti üzletet. Ahoz egy szakképzett fűszeres, egy vaskereskedő, egy rőfőskereskedő stb., tehát 3—4 ember kell, azután egy könyvelő. És ezeket jól kell fizetni. És el kellene várni, hogy ezek olyan odaadóan, oly kitartással dolgozzanak, ahogy a kereskedő azt saját érdekében teszi. Elképzelhető ily üzlet virágzása? És micsoda óriási tőke vár befektetésre! A vevő közönség pedig, mely erkölcsi pressióval van oda kényszerítve, köteles az áruval és árával megelégedni, míg a mostani szabad verseny a jó árut és az olcsó árakat tolja előtérbe.

De minek erről sokat beszélni? Németországban egy év alatt 320 körüli fogyasztási szövetkezet szűnt meg, köztük 7—8 csóddal.

Óh van a fogyasztási szövetkezetnek létjogosultsága, de csak egynemű, könnyen kezelhető fogyasztási cikkre, amilyen a pénz, a hús és a tűzifa. De kereskedésbe zsufolt áruk számtalan fajára — nem lehet szövetkezetet létesíteni. Avagy lehet akként szövetkezni, mint Budapesten a vasuti hivatalnokok teszik, hogy a kereskedők egy néhányával szerződtek, akiknek a hivatalnokok vevőikké lettek; a vevők az árendamérsékben részesülnek. A kereskedők az árendamérsékét a követelés biztosságáért és a készpénzvásárlásért szívesen nyújtják.

És lám nálunk még mindig erős az actió a fogyasztási szövetkezetek létesítése érdekében annak dacára, hogy a külföldön ezek absurd voltáról és arról, hogy ezek nélkülözik a létjogosultságot és létalapot, már régen felismerték. — Ez az actió azonban a kereskedők jelenlegi generációját tönkre tenni alkalmas; a jelenlegit említem azért, mert a jövő generáció előtt már csak a megszűnésben és a bukásban levő szövetkezetek fognak állani.

Elegendő ok mindez arra, hogy a kereskedők társuljanak. A helybeli kereskedőkben nincs erő, nincs tekintély, nincs meg a társadalmi fellépés önérvénye és súlya. Nincs meg annak a nagy agilitásnak a tekintélye és hatása, melyet egyenként kifejtteni tudnak, és mindez nincs meg a szövetkezés híján.

Jól emlékszem, hogy 4—5 év előtt több mint száz kereskedő lelkesedett a tömörülés eszméje körül, de még akkor élt — ha nehézséggel is — a *Terménycsarnok* és csendesen munkálkodott a *Kereskedők Társulata*. E kettő most nem féltékeny egymásra és így a tömörülés lehetséges, — a terménykereskedők, külön igényeik alapszabályszerű biztosításá-

val, együtt működhetnek a közös érdekek körül, többi kereskedőinkkel.

A társadalom minden rétege mozog, él és harcol, egy új gazdasági és társadalmi fellendülés küszöbén állunk: a kereskedőknek hiányozniok nem szabad!

— hm. —

A Duna-Tisza csatorna és a Tiszahát érdeke.

Irta: Dr. Horváth József, orsz. gyűl. képviselő.

Majdnem két esztendeje, hogy először hívtam föl a tiszaháti érdekeltség figyelmét a Felső-Tisza hajózhatóvá tételének nagyfontosságú kérdésére azt hangoztatva, hogy fogjunk össze mind, akik érdekelve vagyunk, közös erővel és akarattal vegyük föl a küzdelmet, hogy ez a fontos kérdés minél előbb a megoldás stádiumába jusson.

Sajnos, de való, hogy nálunk a legfontosabb közgazdasági kérdés sem kerülhet napirendre, ha a közügyes politika fölmondja a szolgálatot.

A bekövetkezett politikai zavarok megakadályoztak abban, hogy a megkezdett akciót folytathattam volna, pedig az az eredmény, amely első felszólalásomat követte, tudniillik az az érdeklődés, melynek az érdekeltség előttem előszóval, vagy írásban kifejezést adott és az a rokonszenv, amellyel a tiszaháti vármegyék összes sajtó organuma felhívásomat fogadta, azt a meggyőződést érlelték meg bennem már akkor, hogy hasznos munkát végeztem, mikor a tiszaháti közvélemény figyelmét a Felső-Tisza szabályozás fontosságára és nagy jelentőségére föl hívtam. Azóta nagyot fordult a világ!

A függetlenségi és 48-as párt vezére, *Kossuth* Ferencz, az ország kereskedelemügyi ministere lett.

Ez a név zászló, mely után vakon megy a magyar közvélemény és *Kossuth* Ferencz a kereskedelmi tárca élén sovíniszta, színmagyar kereskedelmi, közlekedési és forgalmi politikát jelent.

Ennek a színmagyar kereskedelmi politikának fényes bizonyága, hogy ugyszólván első fontosabb rendelkezése volt a közlekedésügy terén a fiúmei második vasuti vágány tanulmányozásának elrendelése.

Hogy mit jelent a tervezett új vasut a magyar közgazdasági érdekek szolgálatában, arról majd alább szólok, előbb azonban második fontos ténykedéséről akarok megemlékezni, arról a tényéről, amely a legszerveesebb kapcsolatban áll az általam ezuttal is propagált kérdéssel, t. i. hogy a Duna-Tisza csatorna ügyét napirendre tűzte.

Nagyon érdekes volt a minister elnöklése alatt három napon át folyó tárgyalás a maga egészében, de elsősorú fontosságot azok a kijelentések adnak ennek az értekezletnek, amelyeket *Kossuth* tett a vita folyamán.

Az osztrákok meg akarnak bennünket fojtani, — mondta a minister.

Nyugaton, északon és keleten körül vagyunk véve az osztrák örökös tartományokkal és mezőgazdasági terményeinkkel csak az osztrák vasutak közvetítése útján juthatván a külföldre, olyan vasuti és közlekedési politikát követel az osztrák közvélemény a kormánytól, amely a magyar mezőgazdasági termelésnek a külföldi, főleg a német piacokra való kivitelt lehetővé teszi.

E mellett minden rendelkezésre álló eszközzel nehézségeket akar gördíteni a magyar mezőgazdasági termelésnek az osztrák piacokon való értékesítése elé, természetesen beváltva ezeket a fenyegetéseket, ha Magyarország a gazdasági közösséget megszünteti.

Azzal nem számol a sógor, hogy két vége van a botnak és mi lesz akkor, ha mi feljök fordítjuk a vastagabb végét és hasonló elbánásban részesítjük az osztrák iparcikket, mint a minőt odaát a magyar mezőgazdasági terményekkel szemben alkalmazni akarnak.

Üres fenyegetés az egész osztrák fölfortyanás, semmi más, mert hát enni mégis csak kell és akárhogy okoskodnak is odaát nálunk van az éléskamra kulcsa!

Ami a külön vámterület esetén bekövetkezhetik, az csak az lehet, hogy a magyar mezőgazdasági termelésnek föl kell venni a

versenyt az osztrák piacokon a külföldi hasonló, főleg orosz, esetleg amerikai termeléssel.

A helyes és céltudatos közgazdasági politika tehát ma azt követeli, hogy a magyar mezőgazdasági termelés versenyképessége a kombinációba vehető minden tényező figyelembe vételével fokoztassék akkor, amikor a vámvédelem megszűnik az osztrák piacokon.

Versenyképesség tényezőit vizsgálva, a termelési költség és a kész termés szállítási járójárási kiadások tétele áll első sorban előtérben, sőt azt lehet mondani, hogy e két tényező számbavételével leszámoltunk a versenyképesség esélyeivel is.

A termelési költség nálunk nem csökkenthető, sőt azt mondhatnók, hogy tekintettel a szocializmus folytán fellépő munkabér növekedésre, még inkább arról lehet szó, hogy az növekedőben van.

E tekintetben csak a belterjesebb gazdálkodás útján érhető el eredmény oly értelemben, hogy a föld jobb megmunkálása, öntözés, a műtrágya alkalmazása útján a föld hozama gyarapítható.

Már az első tényezőnél is fontos szerep jut a vízi utaknak, mert a műtrágya, mely a belterjesebb gazdálkodáshoz okvetlen szükséges, nagyobb távolságokra csak a vízi uton szállítható oly olcsón, hogy annak alkalmazása kifizesse magát.

A versenyképesség második tényezője, t. i. a szállítási költség pedig egyedül és kizárólag a vízi szállítással redukálható és ez ad nagy fontosságot a vízi utaknak s elsőrendű hivatással ruházza föl a tervbe vett Duna-Tisza csatornát, amely tulnyomóan az osztrák piacok felé gravitáló magyar mezőgazdasági termelésnek lesz a forgalmi vonala.

Ha a Tiszahát birtokossága, érteve az alatt a felső-tiszamenti gazdákat, a Duna-Tisza csatorna által elérendő előnyökben és abban a gazdasági haszonban részesülni akar, amely az olcsóbb szállítás folytán áll elő, ez csak úgy lehetséges, ha a Felső-Tisza hajózhatóvá tétetik.

De nemcsak ez a kétségtelenül elsőrendű haszna lenne a tiszaháti birtokosság szempontjából a Felső-Tisza hajózhatóvá tételének, hanem következménye lenne egyúttal az is, hogy azok a kis értékű termények, szalma, széna, kukoricaszár, a homok, kavics és földes anyagok, melyek a Tiszaháton termelhetők, de ma a magas vasuti szállítási költségek mellett forgalomba nem hozhatók. új kereseti forrásokra nyújtanának alkalmat,

Közutaink teljesen el vannak hanyagolva, fánk nekünk nincs, vagy ha van, a legrosszabb minőségben és csak méreg drágán szerezhető be a drága vasuti szállítás miatt.

Ezeket a bajokat egyenként és összesen, mind segítene a Felső-Tisza hajózhatóvá tételének és Duna-Tisza csatorna.

Természetes dolog, hogy helyes közlekedési politikát csak akkor csinálunk, ha nem hagyjuk ki a kombinációból azt az eshetőséget sem, hogy a magyar mezőgazdasági termelés és az ezzel kapcsolatos iparágak, malom-, szesz-, cukoripar termelésnek egy részét külföldi piacokon kell értékesítenünk.

Ebből a szempontból nagy jelentőségű a fent már említett második flumei vasuti vonal építésének elrendelése és hogy ennek a célja fölfogással teljesen azonos, azt bizonyítja Kossuthnak az a kijelentése, hogy a Fiume felé vezető vízi ut egy részét csatlakozásban a tervezett új vasúthoz szintén megakarja építeni, mert ez lesz az a közlekedési utvonal, mely magyar területen, magyar tengerhez vezet, s amelyen a magyar külkereskedelem forgalma minden idegen befolyás és beleszólás nélkül lebonyolítható.

Nagyon messze vezetne, ha annak a jelentőségét is fejtegetném, hogy a külön vámterület bekövetkezése után meginduló gyáripari fejlődésnek a feldolgozandó nyers anyag, a szén és a kőszén termelés elszállításánál micsoda jelentősége van az olcsó vízi utnak, s ennek a jellemzésére csak azt említem föl, hogy mikor ezelőtt két évvel első cikkem a lapokban megjelent, egy külföldi gyár egyéb, könnyen teljesíthető feltételek mellett komoly ajánlatot tett nekem egy a Tiszamentén fekvő gyártelep felállítására és arra, hogy ha a Tisza hajózhatóvá tétele közkielcségen végeztetik s ez a munka a gyár érdekkörének megfelelő bizonyos

magasságig végrehajtatik, két millió koronával hajlandó a költségekhez hozzájárulni.

A képviselőház nyári szünete alatt nagy-szabású akciót óhajtok megindítani a Tiszahát összes birtokosait a kis gazdától kezdve a legnagyobb földbirtokosig érdeklő ezen fontos kérdés tárgyalására és megbeszélésére, amelyre már most föl hívom a tiszaháti érdekeltség figyelmét azzal a kéréssel, hogy ezt az akciót közérdekből és saját jól fölfogott érdekében minden tiszaháti gazda szívvel, lélekkel támogassa.

(Folyt köv.)

Képek Nyiregyháza éjjeli világából.

— Negyedik közlemény. —

A kassza és kaszirnö.

E hét vasárnapján postafiókomban egy ennivalóan édes helyesirási hibákkal tarkított levelet találtam: Mici írta, az aranyos szöke Mici, a nyiregyházi éjjeli kávéházak díszje. A levél olyan „sulyos” szemrehányásokat tartalmaz, hogy még most is csodálom, hogy miért kellett érte csak 16 fillér büntetés portót fizetnem. Micike azért haragszik, hogy a „barátom”-okról irván, lekicsinyeltem a kasszák hölgyeit, „engem és szeretett kollégáimat”, ahogy Micike írta.

Kedves Micike, maga félreértett engem, én azonban megértem magát. És mert megértem, ma maguknak: magának és „szeretett kollégái”-nak szentelem e pár sort. Maguknak, akik ott robotolnak a tükör alatt, a likőrös üvegekkel, kávé és pikkolós kanalakkal, kockacukrokkal — szépen hármásával elosztogatva — és szalvétákkal diszitett márvány, vagy imitált márványtrónban. Maguknak, akiket minden tacsó megostromol, akikkel szemben sikkamlós viccek és pervesz célzások tömegét viszik a hódítás tűzbe. Micike, expiólom a bűnömet. (De térítse oszt meg maga is nekem a 16 filléremet, melyet büntetés portóként fizettem.) Kezdjük tehát:

* * *

Kétféle kassza van, de kaszirnö sokféle. A kasszák részint olyanok, melyekben éjjelnappal állandóan, részint olyanok, melyekben csak nappal és fél éjjel ülnek.

Ez utóbbiról — ez csak a Koronában van, melyről adandó más alkalommal és mert most az éjjeli Nyiregyházáról szólnak, — ne is beszéljünk. A fél éjszakai hölgyek a kaszirnök társadalmában az — arisztokraták. Ők meg tudják őrizni szelid jellegüket. De az egész éjszakaiak, — úgy-e Micike — nagyon nehezen. Az éjjeli kávéházak törzsközönsége nem a felsőbb tizezerből kerül ki. Csak nagy ritkán téved be oda olyan halandó, aki a társadalommal jó lábon áll és jó lábon akar állani. A „stamgasztok” itt fumigálják az illetant, az ettikettét és — oh Jean Jaques Rousseau! — a természethez való visszatérés elvének alapján állanak. A kaszirnöknek pedig hozzá kell idomulnia a maga kávéházához. Hiába irtózik a nem egészen kifogástalan fehérségű fehéreneműekben járó vendégtől; mosolyognia kell, ha nem akarja, hogy a kávéssal gyűljön meg a baja. *Rabszolgaság ez, lelki rabszolgaság, melyben a fizikum is szenved.* Haj, könnyű ordinárnak lenni, ha valaki az akar lenni, de szenvedés és kín, ha az élet kényszeríti bele az embert. . . .

Az élet . . . Hölgyeim és uraim, ha úgy hébe-hóba tekintetük oda téved egy-egy rendesen egy-egy nagyon érdekes, nagyon szomorú és nagyon sivár regény fejezet rejtezik. . . . A selyem blouz, csipke gallér, selyem harisnya még nem jelent semmit. Az a látszólagos jólét, amit a kassza tükre sugározva ver vissza, — az csupán azt jelenti, hogy van ennivaló és van ruha. De a többi?! A többit, azt a többit, ami hiányzik, azt nem látja senki.

Őn, nagyságos asszonyom, ki a házasság és a polgári jólét piedesztálján állva az erkölcsről és az erkölcselenségről oly szigorú tételeket állít fel, Őn sohasem gondolt arra, hogy az erkölcselenség relativ fogalom. — Hamarjában nem is tudnám megmondani, hogy vajjon mi az erkölcselenebb: szerelem nélkül férjhez menni, bizonyos ezer forintokért

megvásárolni egy házastársat, — avagy anyakönyvvezető nélkül szeretni valakit, — bár az erkölcselenség szabályai szerint, — de — igazi szerelemmel. . . . Őn, nagyságos asszonyom, kicsinyöl mosolylyal beszél a kasszák tündereiről, holott ezeknek a lányoknak sokszor volna alapos okuk, hogy ők mosolyogjanak másokon. Az ő életük rendesen elhibázott élet. De sohasem olyan elhibázott, mint azok az életek, melyekben oly nagy szerepet játszott egy-egy kitalált, vagy igazi válóok. . . .

Az élet! . . . Azt mondtam, hogy a kasszákban szomorú regények fejezetei játszódnak le. És ez igaz is. A legtöbb kasszatünder a félig intelligens családok leányaiából kerül ki és van köztük nagyon sok, aki még ma is elítélők keringőit táncolhatná, ha véletlenül közbe nem jön valami — — — véletlen. . . . Egy gyöngye pillanat, a vér, talán egy nagy csalódás, talán szerencsétlen családi körülmények kergetik ki a világba ezeket a maguk lábán élő nőket. . . . Az élet pedig mégis gyönyörű. . . . Egy részeges isteni álma, bolondos, rendszertelen, kusza, de ragyogó álma. . . . — ahogy Heine mondja. És ezt az álmat a kasszatünderei is végig akarják álmodni, ha nyomorogva is, ha fájó lélekkel bár. És mivel a kávéházi trónusokban megtalálják a maguk megélhetését: inkább ülnek a tükör alatt, mint valami varrodában, ahol a lélek mellett a test is kifárad. Ez csak érthető dolog.

És most térjünk vissza a barátomra. Hogy a kassza hölgyeinek „barátjuk” van, az sokkal inkább érthető, mintha valaki házi barátot tart. . . . A kávéház és zárda között tudvalevőleg erőteljes különbségek vannak. . . . Az éjszakai kávéházak élete, a durva, piszkos millió bizonyára nem tesz senkit — — — szentté. . . . A nem éjjeli kávéház is igen ritkán. . . . A komikus alak tehát sohasem a kasszák hölgye, hanem a „barátom.” A türelmes, a jámbor „barátom.” De hajh, a szent örültség, a szerelem nagy ur. Annak nem lehet parancsolni. És — ha hihetetlen is, — a „barátom” rendesen szerelmes, valamint a barátnője is. És ez mindent megmagyaráz.

Ez az igazság, Micike. Az, hogy maga keservesen panaszkodik amiatt a lenézés és durvaságok miatt, melyek napról-napra kesőbbé teszik a szájaizét, az más lapra tartozik. Ismerem én a maguk körülményeit nagyon jól, bár ne ismerném. — Sőt jobban ismerem, mint maguk, kik benne — nem akarom e kifejezést használni: fetrengenek, fuldokolnak a mocsargázás atmoszférában, míg én csak látó, halló, jegyező és velük érző figyelője, szemlélője vagyok a maguk élet-nélküli életüknek. . . . Sok éjszakai virrasztottam keresztül gondolkodva, sajnálkozva, nem egyszer: megkönnyezve a maguk bohémesen — tán az enyémmel rokon . . . — nyomorult sorsukat. . . . Úgy-e Micike, jó volna, ha maga nem tudna érezni, ha a maga belső világa nem lenne fájó érzelmek lekopírozására berendezve. . . . De hát lássa Micike, a szerelem Eldorádójában a virgácsot nem fonják — — kolbászból és az élet nem más, mint egy nagy megalkuvás. Lássa, én úgy reggel 2—3 óra tájt, amikor látom magát a kasszában, amint álmos szemekkel, fáradtan és kábultan néz maga elé a levegőbe: elgondolom, hogy alig pár esztendeje egy szökefűrtös, borzas kis lány babaruhákat varrt valahol és nem is sejtette, hogy mi az — Élet! Az a kisleány maga volt, Micike. Akkor még nem is sejtett, most pedig már — tud. . . . Tudja, hogy milyen utálatos ez a gyönyörű élet. És pokoli biztossággal számítja ki, hogy — — — mit fizet a vendég egy tizenperc perces billiárd játszmaért. . . . A hajnali szürkületben pedig gyakorta gondol a barátjára, akit talán szeret is, de akinek mégis a Derby vasgyáros szavaival mondhatna el:

— Szeretlek, de megcsallak!

Polgármesterünk levele.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

A „Szabolcs” helyi lap 37-ik számában: „Hogy is van hát?!” cím alatt megjelent cikkre felvilágosításul, a valóságnak megfelelőleg, következőket látom szükségesnek közzé tenni:

Folyó évi június hó 27-én délután, szabadságomra való elutazásom előtt, Bogár

Lajos főjegyző bejött hivatalos szobámba, amikor is én hozzá a következő kérést intéztem: „Légy szives a jövő keddre a képviselői gyűlést összehívni s azon vegyétek elő mint sürgős ügyet a Sóstó átalakítást, addig előkészíthetitek.” Erre ő azt kérdezte: „Hát a villaügyet?” Mire én azt feleltem: „Dr. Meskó László ma délelőtt beszélt velem a villaügy felől s arra kért, hogy addig, míg a nyári üdülésből haza nem jövünk, halasztsuk el a villaügyek tárgyalását.” Erre a főjegyző válasza az volt: „Hát jól van.”

Miután az én eltávozásom után a főjegyző mint helyettesem, a polgármesteri jogok teljes gyakorlásába lépett, tehát jogában állott neki, az említett előzmények dacára, a villaügyet is tárgyalás alá vétetni, amint hogy a július 13-iki rendkívüli gyűlésen azt tárgyalás alá is vétetett.

Ezután dr. Popini barátom levélileg tudakozódott nálam a villaügyek felől s neki is felvilágosításul azt írtam, amit eltávozásom előtt a főjegyzővel beszéltem.

Ily körülmények között, miután én úgy írásban, mint szóval többek előtt, a valóság-hoz híven, egyforma nyilatkozatot tettem, tehát nem cáfoltam le senkit.

Ami pedig azon a tanács és képviselet előtt tett nyilatkozatomat illeti, hogy tudomásommal nem bírok arról, hogy tisztviselő társaim ellenem fondorkodnak; ezt azért mondhattam, mert az ellenem való fondorkodásról meggyőződést nem szereztem és tisztviselő társaim irányában szemtől-szembe úgy viselkednek, hogy rólok — míg az ellenkezőről meg nem győződöm — alatomosságát és gázságot feltételezni nem akarok.

Aki egyébiránt kiváló tiszteletem nyilvánítása után maradtam

Nyiregyházán, 1906. évi szept. 21.

Májerszky Béla,
polgármester.

HIREK.

Közgyűlés. Szabolcsvármegye törvényhatósága, rendes őszi közgyűlését jövő hó 9-én fogja megtartani.

Megerősítés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kozák István nyiregyházi ág. h. ev. főgimnáziumi tanárt rendes tanári minőségében véglegesen megerősítette.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Balogh Erzsébetet és Nagy Irmát a nyiregyházi állami iskolához tanítónővé nevezte ki.

Választás. Adorján János lemondása folytán, Nyiregyháza városnál megüresedett műszaki tiszti állásra a képviseleti tagok egyhangulag Kovács Tibort választották meg.

Betöltendő állás. Szabolcsvármegye törvényhatóságánál megüresedett alügyészi állásra alispánunk pályázatot írt ki. A szabályszerűen felszerelt kérvények jövő hó 6-ig adhatók be az iktató hivatalban.

Anyakönyvi kinevezések. A belügyminiszter a papi anyakönyvvezetői kerületbe Dudinszky Mihály helyettes jegyzőt, a tiszadadaiba Lakatos Miklós jegyzőt anyakönyvvezetővé; a fényeslitkeibe Hunya József segédjegyzőt, a kislétaiba Dobos Miklós jegyzőgyakornokot, az orosiba Ruzsa Béla jegyzőgyakornokot, a csobajiba Barna Mihály jegyzőgyakornokot anyakönyvvezető-helyettesse kinevezte.

Templomi botrány. A nyiregyházi staquo izr. hitközség templomában f. hó 20-án, a zsidó újév napján, egyházi ügyből eredő vitás kérdés miatt, egy már előre előkészített templomi botrányt rendeztek. A hitszónokot a szentbeszéd megtartásában fél órán át megakadályozták. Mint hírlik az elnökség a felbujtók és tettesek ellen a bünvádi feljelentést megtette.

Az országos orvosszövetség folyó hó 16-án Budapesten kongresszust tartott. Ez alkalommal az igazgatóságba dr. Kállay Rudolfot, a helybeli közkórház igazgató főorvosát is beválasztották.

Pályázat. A mártonfalvai jegyzői állásra, a nagykállói szolgabíróság pályázatot írt ki. Kérvények jövő hó 2-áig adhatók be. A választást 3-án fogják megtartani.

Bérbeadás. Napkor község vadászterületét az előjáróság f. hó 29-én, nyilvános árverésen, 6 évre bérbe fogja adni.

Lopott ló. Tompa Áron besztereci lakos 8 éves fekete kanca lova elveszett. A jelekből lopásra lehet következtetni. A gyanu kóbor cigányokra irányul.

Katonai lóvásár. A miskolci lóvató bizottság jövő hó 12-én Nyiregyházán, 16-án pedig Mándokon katonai lóvásárt tart.

Leforrázott gyermek. Gyurján József, a városunk határában fekvő Bálint-tanyai gazdának, Erzsébet nevű, 12 éves leánya azon katonán körül foglalkozott, melyben anyja vizet melegített. Az üst valamely oknál fogva, ledőlött és a benne levő forró víz a leányra ömlött. A gyermek testének egész felső része összeégett. A leányhoz azonnal orvost hívtak, de rajta segíteni nem lehetett, mert pár napi kínos szenvedés után megszűnt élni. A leány mellett volt kisebb fiú testvére is, akit a gondviselés csodálatos módon megmentett a leforrázás veszedelmétől.

Kavarodás a zsidó hitközségben. A nyiregyházi izr. hitközségben ismét hullámzások észlelhetők; főleg a körül folynak a vitakozások, hogy a főrabbi elhunytja után ki végezze az ő funkcióit, a magyar hitszónok-e, avagy az elhunyt főrabbi fia, ki most ideiglenesen bizonyos rituális teendőkkel van felruházva a hitközségben? A mostani nagy ünnepek alkalmával szokásos sofer — ünnepi kürt — fuvások és az azokkal összekötött dogmatikus ima végzése okoznak vitákat, t. i. hogy fent nevezettek közül ezeket ki végezze. Szerintem még lehetne oldani a kérdést olyképen, amint ez rituális oldalától eltekintve, egy majdnem hasonló kérdést egy gömörmezei községben megoldottak egykor. Gömörvármegye egyik falujában két felekezet lakik, kálvinista és luteránus. A kálvinisták magyar ajkúak, a luteránusok tótok. — Annak idején, mivel mindkét felekezet anyagiakban szegény volt, hogy ne kellessen két tornyot építeni, a templomokat egymás mellé építették és a két templom között egy közös tornyot. A tornyban közös volt az ór és közések a harangok. A 80-as években féktelen agitációt indítottak a pánszlávok a magyarság ellen, többek között az ellen is volt kifogásuk a tótoknak, hogy a tornyór az ott szokásos rigmusokat a kürtölés előtt magyarul mondta el. Mivel nem tudtak meg egyezni, a szolgabíró elé került az ügy. A szolgabíró aztán kimondta a szentenciát, melyszerint: „ezekután a tornyór a rigmust magyarul fogja ugyan elmondani, de tótul tartozik utána kürtölni.” Ezen ítéletet aztán mindkét fél nagy megaláztatással fogadta. Hát csinálják itt is ugy. A magyar hitszónok mondja el magyarul a rigmust, a másik pedig kürtöljön utána héberül. (—)

Hatósági cselédközvetítés. Nagyfontosságú szabályrendeletet dolgozott ki a rendőrfőkapitány a hatósági cselédközvetítésről. A fixfizetéssel javadalmazott tisztviselő a jelentkezők sorrendjében közvetítené az elhelyezést. A gyakran helyet változtató cselédnél pedig megfigyelnék annak okait is. Legközelebb bővebben foglalkozunk ezzel a nagyfontosságú kérdéssel. A tervezetet tegnap a szakosztály is felülbírálta.

Névjegyzék összeállítás. Közhirró teszem, hogy az 1907 évre érvényel bíró legtöbb adót fizetők névjegyzéke az 1886. évi XXII. t. c. 33. §-a értelmében 1906 évi szeptember hó 20, 21, 22. és 24-én fog a képviselő testülettől kiküldött bizottság által kiigazítani, illetve ezen idő alatt a városi adóügyi tánczos hivatalos szobájában közszemlére van kitéve, s a hivatalos órák alatt ott megtekinthető. Nyiregyháza 1906 évi szeptember hó 19-én, Oltványi Ödön adóügyi tanácsos.

Elgázolta a vonat. Mihalkó István, az államvasutaknak városunk közelében lakó öre, múlt vasárnap, gyermekeivel a saját tehénét őriztette. Délfelé intette gyermekeit, hogy a jószágokat hajtsák be, mert néhány perc múlva jönni fog a vonat. A gyermekek szót is fogadtak, de egy tehén átfutott a vasut másik oldalán levő kukoricába. A 11 éves Mihalkó Barna a tehén után sietett és a töltés ellenkező oldalán levő apjának lakásához vezető utra akarta téríteni. A tehén át is ment, de a gyermek épen akkor ért a sinekre, amidőn a vonat is odaérkezett. A vonat 12 méter távolra dobta el a szerencsétlen fiút, kinek csontjai több helyen összetörték és azonnal kiszzenvedett. A szerencsétlen szülők leirhatlan fájdalommal kísérte sírjába a gyermeket.

Baleset. Folyó hó 16-án, vasárnap délelőtt, dr. Zinner Jenő a Kótaji-utcából a Sárkány-közön át jött a 76. sz. talyigással. Amint a Kossuth-utcába érkeztek, csak akkor vették észre, hogy a Dombrád-felé közlekedő motoros vonat közvetlenül mellettük robog, úgy, hogy az összeütközés elkerülhetlen. Az összeütközésnél Zinner dr. zúzódásokat szenvedett, a talyigás fején súlyosabban sérült. — Kívánatos volna, hogy ezen igen veszélyes helyen állandóan ór alkalmaztassék, mert az ut az utcanyílásból a vágányig oly szűk, hogy egy ló alig fér el rajta.

Gondnokság alá való helyezés. A kir. törvénytörvényes Groszmann Jakab nyiregyházi lakost gondnokság alá helyezte.

Kinek életbiztosítási ajánlata vissza lett utasítva, forduljon bizalommal Telkes Dezső főügynökhöz (Budapest, I., Attila-utca 35.) Válaszbélyeg melléklendő. Alügynökök díjaztatnak.

Pármái ibolyaszappan. E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdószappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról tudjuk azt, hogy az arcot finomítja, üdíti, ugyanígy, hogy még a legérzékenyebb arcok is nagy eredménnyel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árértékű külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem a saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 70 fillér, 3 darab 2 kor. Készíti Szabó Béla pipere-szappangyáros Miskolcon. Kapható Nyiregyházán Ruzsonyi Pál üzletében és Korányi Imre gyógyszerárban. Ugyanott más kitűnő olcsóbb szappanaim is 20 fillértől kezdve kaphatók.

Szerkesztői üzenet.

Pontos előfizető Demecester. Forduljon rendszerinti ügyvédjéhez, aki tudvalevőleg lakik: Iskola utca 13. sz. a.

M. kir. áll. felső ipariskola Kassa és V. Helyben. Térszűke miatt küldeményét a legközelebbi számban adjuk le.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SCHLICHTER GYULA.

Kérdezze meg házi orvosát.

**Vérszegénység,
Soványtság,
Tüdő és
Gégebajoknál,
Általános gyengeségnél,
Gyomor-bajoknál,
Üdülő betegeknek mint erősítő kitűnő
hatásu a**

KEFIR TEJ!

Gyarapítja a testsúlyt, elősegíti az emésztést s a mellett kitűnő tápszer.

— Egy üveg ára 16 krajcár (32 fillér). —
Kaukázusi Kefir gombából készíti és eladja **Nagy Kálmán** gyógyszerész Nyiregyházán.

Kívánatra házhoz szállítatik.

SIRKÖVEK
mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak
mellett kaphatók:
FÜHRER ZSIGMOND FIAINÁL
Nyiregyházán,
Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

Köszön, pirszen, faszén nagyban és kicsinyben.

Hoffherr és Schrantz gazdasági gépgyár

bizományi raktára

MANDL EMIL

szénraktárában

Nyiregyháza, Széchényi-tér 8.

Ajánlja új Viktoria sor-
vető és legjobb műtrágya-
szóró gépeit váltó kere-
kek nélkül,
répa, szecskavágóit és gőz-
cséplő gépeit.

Telefon 140.

Telefon 140.

Nyomtatványokat

csinos, izléses és szakszerű kivitelben
készít

Piringer J. utóda (Borbély Béla)

könyvnyomdája

— Nyiregyháza, Városház-épület. —

Eljegyzési kártyák, esküvői meghívók
remek kivitelben.

Uj butor üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség b.
figyelmét felhívni az ujonnan berendezett

butor-raktáramra,

mely Városház-tér 12. szám alatt, a **Jakobovics-
féle** volt butor-helyiségben van.

Raktáron tartok dús választékban:

a legújabb kivitelű **háló- és ebédlő-szobákat, vas-, réz-
és szalon butorokat, saját készítményű divány és garni-
turákat** a legjobb minőségben.

A nagyérdemű közönség b. pártfogását kérve,
vagyok

kiváló tisztelettel:

Lefkovits Zsigmond,

Városház-tér 12.

Szabadkézi festményű képeket és különböző tükröket, va-
— lamint az elsoroltakat gyári árban számítom. —

GUTTMANN HENRIK

== divatáru üzlete ==

Nyiregyházán.

Van szerencsém a mélyen tisztelt vevőim-
mel közölni, hogy az őszi szövetek **uri
öltönyökre** nagy mennyiségben a legújabb
mintájú és legjobb minőségben megér-
keztek, melynek megtekintésére tisztelt
== vevőimet meghívom. ==

Kiváló tisztelettel

Guttman Henrik.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására
hozni, hogy a

BLAU LIPÓT FIAI UTÓDA

ékszerüzletet megszerezvén, hogy a n. é. közönség válas-
ték tekintetében évről-évre fokozódó igényeinek a leg-
nagyobb arányokban megfelelhessenek, ezen 30 év óta fenn-
álló üzletet a helybeli piacon 24 éve létező üzletemet
egyesítettem.

Ennélfogva a Blau Lipót és Fiai Utóda cég e hó
végén beolvad Löfkovits Arthur cég alatt fennálló üzle-
tembe, miáltal elérem azt is, hogy a **költségek tetemesen
csökkenvén, áruimat az eddiginél is olcsóbban szolgál-
hatom.**

Bizton remélem, hogy mindkét üzletem, mélyen tisz-
telt vevői annál szívesebben fogják törzsüzletemet becses
bevásárlásaikkal támogatni, mivel itt a legmesszebb menő
előzékenységre, szakértő, solid kiszolgálatra, óriási választé-
kra és a **lehető legjutányosabb árakra** találnak.

Magamat a jövőben is a n. é. közönség nagybecsű
pártfogásába ajánlva, vagyok **kész szolgálja:**

LÖFKOVITS ARTHUR

órák és ékszerész Debreczen.

➔ Árjegyzék ingyen, bérmentve. ➔

A N A P

**A magyar ujságírás szenzációja, Magyar-
ország legfüggetlenebb és legelterjedtebb
napilapja.**

Felelős szerkesztője: **Braun Sándor.** Politikai főmunkatársai:
Ábrányi Emil, Lengyel Zoltán és Ugron Gábor.

A NAP a 48-as eszmény leghivebb katonája, és a 67-es
politika kérlelhetetlen üldözője.

A NAP már kora reggel megérkezik a vidékre.

**A NAP nemcsak a legkitünőbb lap,
— de a legolcsóbb is. —**

Egy szám ára **2 krajcár.**

Előfizetés: negyedévre **4 korona,** egy hónapra **1 ko-
rona 40 fillér.**

Mutatványszámokat készséggel küld: **A NAP** kiadóhivatala
VIII. ker., Rökk Szilárd-utca 9. sz.

**Nyiregyházán
Eötvös-utca 18. sz. alatti
ház eladó.**

Dr. Hartstein Sándor
ügyvéd, Körte-utca 10.

Telefon szám 135.

Telefon szám 135

Palack bor eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

Sóstószőlő-telepi saját termésű kitünő zamatu és tisztán kezelt

fajboraimat

címkevel ellátott 1 literes ledugaszolt palackokban helyben, Nyirfa-u. 3. sz. a. saját házamban árusítom, illetve rendelésre házhoz szállítom.

1 liter fehér asztali bor 64 fillér
1 „ olasz rizling „ 72 „

Telefon utján a követk. üzletekben megrendelhető

Blau Mór ur fűszer és uri divat üzletében telefon sz. 108.
Friedmann S. utóda Fülöp Dezső fűsz. és div. üzl. tf. sz. 105.
Kerekes Pál ur férfi-divat üzletében telefon szám 93.
Özv. Sichermann Dávidné szállító hivatalában tf. sz. 102.
Wasserman Sámuel ur fűsz. üveg és porcellán üzl. tf. sz. 121.

Kiváló tisztelettel:

Róth Ferenc

sóstótelepi szőlőtulajdonos.

Nyirfa-u. 3. tf. sz. 135

KÜLÖNLEGESSÉGI**borsajtók,****szőlőbogyozó-gépek és szőlőzuzók,** valamintmindennemű **gazdasági gépek, műszaki cikkek és malomberendezések** előnyös feltételek mellett beszerezhetők és raktáron is találhatóak**LICHTMAN VILMOS** cégnél

ki birtok eladási és bérbeadási ügyvitelket is elvállal.

Főüzlet: **Nyiregyháza** Gróf Károlyi-téren.
Fióközlet: **Mátészalkán.****Iskola-utca 3.**

számu házban, az udvarban, egy

3 szobás lakás,

hozzátartozó mellékhelyiségekkel, november 1-től kiadó.

Pártoljuk a hazai ipart!**Kreiser Simon**
kézműáru üzlete Nyiregyháza.Az őszi idény közeledtével van szerencsém a t. vásárló közönséget értesíteni, hogy bevásárlási utamról visszaérkeztem. Ez alkalommal is sulyt helyeztem arra, hogy üzletemet elkerülhetetlenül **hazai gyártmányú árukkal** szereljem fel.**Raktáron tartok** valódi zsolnai gyapjukelméket női és férfi ruhákra, budai és székesfehérvári festő-kartonokat, szatenokat és barchetokat, lipót-rózsahegy-i vásznakot, kanavaszok és chiffonokat. Nagy készletet tartok szepeségi damasztárúkból. A torontáli szőnyeggyárnak egyedüli elárúsító helye szintén nállam van, melyekből külön raktárhelyiséget a róm. kath. iskola épületben tartok fenn.

Óriási választék a Váci szövő- és kötőgyárnak férfi, női és gyermekharisnyákból.

Üzletemet a t. vásárló közönség jóindulatába ajánlva, legmélyebb tisztelettel:

KREISLER SIMON.**UJ! Budapesti papíráruház UJ!**

a legolcsóbb bevásárlási hely.

Parochia-épület (Rátvai cukrászdával szemben.)

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromon levő mindennemű

uj és használt tankönyveketmajdnem új állapotban félárban, valamint az **összes iskolai író- és rajzszereket.**

Legnagyobb választék esinos dobozos levélpapír különlegességekben, iroda és üzleti könyvekben.

UJ!

Iskola táskák nagy raktára.

Uj!

Pontos kiszolgálás!

Szigorú szabott ár!

Az elismert legolcsóbb bevásárlási forrás!**Versenyárúház**

Nyiregyháza, Parochia épület.

Ajánlja **őszi ujdonságait:**

Női ruha (Costümes) és blous kelméit, ruha és blous selymek, mosásban szintartó barchet és flanellek, szövet, csipke és stores függönyök, szőnyeg, ágy- és asztal-terítők, butorszövetek, kocsitakarók, cérna és pamut vásznak, damaszt-árak, agouros és rojtos kávék készletek, férfi és női zsebkendők, női kész fehérneműek, fekete és színes alsó szoknyák, cloth és karton kötények, férfi-, női- és gyermek téli alsó ruhák stb. stb.

Magyarországban 12254—55. sz. alatt

törvényileg védve

„TÜKÖR-POSTÓ“

egyedüli szintartó és vizmentes női costümes posztó

Kizárólagos eladási jog.

Pontos kiszolgálás!

Szigorú szabott ár!

ACETYLÉN VILÁGÍTÁSI BERENDEZÉSEK

önálló teleppel, szabadalmazott

LUX-készülékkel.

Kezelés nélküli, önműködő, carbid a vízbe eső rendszerű, teljesen **veszélytelen** fejlesztők.

Electromos világítási és erőátviteli berendezések. Specialitás: **Önálló kis telepek**, (Electrogének) városok, kastélyok, gyárak, szállodák, malmok és magánházak számára.

Kezelés nincsen, olcsó vételár.

Egy 16 gyf. izzólámpa óránként 1 fillérbe, egy tényleges lóerő 6 fillérbe kerül.

MOTOROK:

benzinre, gázra, nyersolajra stb., bármilyen célra

Fejér és Schmidt, Budapest,
Eötvös-tér 2.

Kérjen csak **Selle & Kary's**

FREDIN

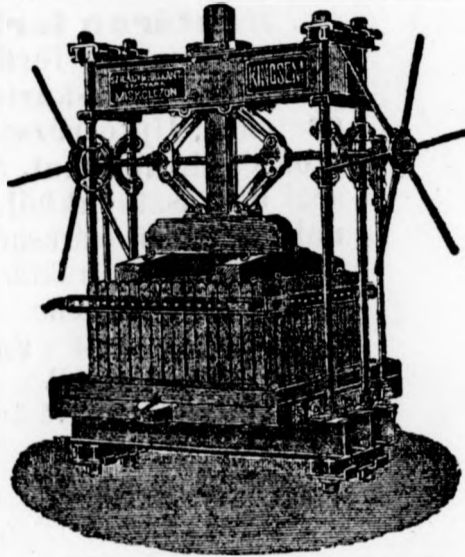
legjobb tisztítószert mindenféle **sárga és fekete cipőhöz**. Különösen ajánlható Boxcalfs-, Oscaria-, Chevrax- és Lack cipőknek. Bécs, XII/1.

1902. Egeri borászati kiállításon.
I-ső díj, aranyérem és díszoklevél.

Temesvár 1901.
I-ső díj díszoklevél.

1902. orsz. gazdasági kiállításon
I-ső díj, állami aranyérem.

„VILLÁM” legújabb centrifugális bogyózó és zúzógépek.

BORSAJTÓK.

Legújabb rendszerű könyök szerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, Hegyalja”, „Mabille” és „Acélorsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű Rákóczy „kettős kosaru” sajtók nagy üzemi préseléshez.

Főelőnye: a must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivehető! Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzúzó és bogyózók.

SZILÁGYI és DISKÁNT

gépgyára

MISKOLCZON.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Allandó nagy raktár gyászkalapokban.

Szabolcsmegye legnagyobb női felöltő- és kalap áruháza

Óriási választék selyem és flanel blousokban.

Rózsá

LAJOS utóda

Nagy választék szőrme Boákban meglepő olcsó áron.

Óriási választék selyem és flanel blousokban.

Allandó nagy raktár gyászkalapokban.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK és KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

Függőágy: 2,75 frt-tól

Gyermek butor nagy választékban.

Lawn-Tennis kerítő háló függőlegesen álló szemekkel

Feketére kátrányozva 17 mtr. 6 frt-tól

Vízmentes ponyva és zsák.

Lóháló: párja 8 frt-tól.

Osszehajtható kerti butor nagy választékban.

Tornatermek berendezése és felszerelése

Teke baba eszolgáló

Szertornak hadsereg részére

Mindenféle kötélárú hosszú szálú kenderből

Összehajtható tamlászék. Csikos vitorlavásztonnal ár-b. 360 frt-tól.

Valódi angol Lawn-Tennis labda tzt. 3 frt 50-tól.

Valódi angol esmer Racket 3 frt-tól.

Övűrhinta szabályozható kötélen 3 frt-tól.

TELEFON: 15-56. (Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak.) ALAPÍTOTT: 1878.